



8. Procentuální podíl jáchymovského revíru na celkové produkci uranu v Československu v letech 1946 až 1964.

Cesta založená na přehlížení racionálních principů zkoumání a otírky ložisek nerostných surovin, na provádění ohromných objemů důlních prací s nevykonným technickým vybavením, na velkém nasazení manuální práce a primitivních nástrojů s podstatným podílem nucené práce, spolu s všeobecně nízkou produktivností mineralizovaných struktur vyúsťovala ve vysoké náklady na jednotku produkce.

Popsaný styl práce, uplatněný především v jáchymovském, ale i hornoslavkovském revíru, byl ve skutečnosti karikaturou hospodářského přínosu. Hospodářskou situaci uranového průmyslu zachránily mimořádně příznivé poměry příbramského revíru a jeho rozvoj v padesátých letech (KOMÍNEK, 1996). Tak se snížily výrobní náklady za 1 kg uranu z 1993 Kčs v roce 1949 na 272 Kčs v roce 1960. Až do druhé poloviny padesátých let byl československý uran po všech stránkách drahý. Na celkovém vývozu do Sovětského svazu v letech 1945–1989 se jáchymovský revír podílel jen sedmi procenty.

Sovětské zkušenosti, které se v uranovém průmyslu

začaly prosazovat hlavně po únoru 1948, zvýraznily řadu stránek totalitního plánovaného hospodářství. Za dodávaný uran Sovětský svaz skutečně platil, zpočátku i hodně a nerad. Za uran přicházelo zboží, které ve vzájemné obchodní výměně nebylo ničím zvláštním. Sovětský zájem uvedl v roce 1945 v život hornické odvětví, které České republice nic dobrého nepřineslo. Ve vedení uranového průmyslu se již v padesátých letech vytvořila vlivná lobby, která zajišťovala příliv financí až do roku 1990. V letech 1966 až 1989 bylo do uranového průmyslu vloženo neuvěřitelných 37,6 miliard Kčs dotací. I to ukazuje na rozsah prací spojených s těžbou uranu. Je známo, že likvidace následků těžby bude trvat desetiletí a rozpočet České republiky zatíží nemalou měrou.

Tato práce vznikla z podnětu doc. dr. Zdeňka Kukala, DrSc., bývalého ředitele Českého geologického ústavu, který ji kriticky sledoval a pomohl dovést do konce. Důležitá byla spolupráce s prof. Zbyňkem Zemanem z Oxfordské univerzity v rámci projektu, podporovaného Leeverhulme Trust of London. Dík autora patří i pracovníkům českých archivů, zejména ing. Karasovi ze s. p. Diamo a pracovníkům Archivu ministerstva vnitra a Státního ústředního archivu, Praha.

Literatura

- ČERNÍK, L. (1946): Ing. Odolen Koblic – využití uranu v Jáchymově. – MS, SÚA Praha, fond 100/24. 82. arch. jedn. 1031.
- DYMKOV, J. M. (1960): Uranovaja mineralizacija Rudnych gor. Moskva.
- HALLOWAY, D. (1994): Stalin and the bomb. – New Haven-London.
- HELMREICH, J. E. (1986): Gathering rare ores. The diplomacy of uranium acquisition, 1943–1954. – Princeton Univ. Press, 303 s. Princeton.
- HORÁK, V. (1993): Paměti královského horního města Jáchymova a jeho stříbrných a uranových rud. – MS, Kralupy nad Vltavou.
- HOUDEK, K. (1969): Vývoj a současné problémy uranového průmyslu v ČSSR. – Praha.
- KAPLAN, K. - PAČL, V. (1993): Tajný prostor Jáchymov. – Actys. České Budějovice.
- KARLSCH, S. (1996): Strahlende Vergangenheit. – Scripta Mercaturae Verlag, St. Katharinen.
- KAŠPÁREK, J. (1952): Soviet Russia and Czechoslovak uranium. – The Russian Review, 11, 2, 97–105.
- KOMÍNEK, J. (1996): Přehled distribuce hydrotermálních žil a uranového zrudnění v příbramském uranovém ložisku. – Horn. Příbram ve vědě a technice, D 15. Příbram.
- KOMÍNEK, J. - VESELÝ, T. (1985): Uranium deposit of Jáchymov.

tuha

Das staatliche Uranpecherzbergbaurevier bei St. Joachimsthal in Böhmen

Von
Bergingenieur Dr. phil. Maximilian Kraus

Sonderabdruck aus „Bergbau und Hütte“, Heft 1–10



Wien 1916

Aus der k. k. Hof- u. Staatsdruckerei.

Titulní strana práce M. Krause o jáchymovském revíru, vydané ve Vídni v r. 1916. Tuto práci přeložili sovětští experti do ruštiny a při příchodu do Československa ji používali jako základní informační materiál o Jáchymovu.

- mov, Czechoslovakia. – IAEA TEC DOC 361, 293–305. Vídeň.
- KOUTEK, J. - ZOUBEK, V. (1945): Zpráva o orientační geologické prohlídce Jáchymovských dolů uranových v srpnu 1945. – MS, P99289, Geofond. Praha.
- (1947): Tektonický a metalogenetický přehled Českého masivu se zřetelem k možnosti výskytu uranových rud. – MS, P02782, Geofond. Praha.
- KOVÁŘ, V. (1947): Dopis náměstkovi předsedy vlády Z. Fierlingerovi. – MS, SÚA Praha, V/45, inv. č. 683, kart. 1448.
- KOVÁŘ, V. - RADA, S. (1946): Záznam pro ministra průmyslu B. Laušmana. – MS, SÚA Praha, V/45, inv. č. 683, kart. 1448.
- KRASNIKOV, V. I. (1964): Geologičeskije predposilki poiskov mestoroždenij urana. – Atomizdat, Moskva.
- KRASNIKOV, V. I. et al. (1947): Otčet o geologo-razvědočnych, geofyzičeskich i gidrogeologičeskich rabotach jachymovskogo rudoupravlenija za god 1946. – MS, Archiv Diamo, s.p. Příbram.
- (1948): Otčet o geologo-razvědočnych rabotach jachymovskogo rudoupravlenija za god 1947. – MS, Archiv Diamo, s.p. Příbram.
- (1949): Otčet o geologo-razvědočnych rabotach jachymovskogo rudoupravlenija za god 1948. – MS, Archiv Diamo, s.p. Příbram.
- KRATOCHVÍL, J. (1937): Topografická mineralogie Čech, díl I.
- KRAUS, M. (1916): Das staatliche Uranpecherzbergbaurevier bei St. Joachimsthal in Böhmen. – Bergbau und Hütte, H. 1–10. Wien.
- LANG, G. - MÜHLSTEDT, P. - FREYHOFF, G. - SCHRÖDER, B. (1991): Der Uranerzbergbau in Thüringen und Sachsen – ein geologisch-bergmannisches Überblick. – Erzmetall, 44, 3, 162–171.
- MACOUREK, K. - ČUMRDA, J. (1963): Zhodnocení těžební činnosti Jáchymovských dolů na hydrotermálním ložisku Jáchymov. – MS, Archiv Diamo, s.p. Příbram.
- MAJER, J. (1961): Těžba stříbrných rud v Jáchymově v 16. století. – Sbor. Nár. techn. Muz. Praha.
- MRŇA, F. - PAVLŮ, D. (1967): Ložiska Ag-Bi-Co-Ni-As formace v Českém masivu. – Sbor. geol. Věd, ložisk. Geol., 9, 7–104. Praha.
- PAULÍČEK, J. (1946): Zpráva o geologickém výzkumu nově vyčištěných úseků štolového obzoru dolu Štěstí-Radost v Sejfech u H. Blatné. – MS, P 00309, Geofond. Praha.
- (1947a): Zpráva o prohlídce štolý Tří králů v Abertamech. – MS, P2592, Archiv ČGÚ. Praha.
- (1947b): Zpráva o prohlídce štolý Gotthold ve Zwittermühle. – MS, P 2594/2, Archiv ČGÚ. Praha.
- (1947c): Zpráva o geologickém výzkumu štolý „Reichsgeschiebe“ pod Božím Darem. – MS, P 2593/2, Archiv ČGÚ. Praha.
- (1948): Přehledný plán rud a uhelných ložisek ČSR prozkoumaných v r. 1947 na uranové minerály. – MS, P 00086, Geofond. Praha.
- PETRÁŠOVÁ, L. (1994): Vězeňské tábory v jáchymovských uranových dolech 1949–1961. – Sbor. arch. Prací, 2, 65, 335–447. Praha.
- PIČUGIN, V. (1996): Aus der Geschichte der sowjetischen Atomprojekt. – In Karlsch, S.: Strahlende Vergangenheit, 48–59. St. Katharinen.
- PLUSKAL, O. (1992): Československý uran. – Uhlí/rudy, 42, 8, 259–268. Praha.
- RAŠKA, A. (1945): Uranové doly v Jáchymově – hlášení. – MS, Archiv VHÚ. Praha.
- ROTH, Z. (1947): Výzkum výskytu uranové rudy v cechu sv. Víta v obci Drmoulu u Mar. Lázní. – MS, Geofond. Praha.
- SCHINDLER, A. (1975): Předmluva. In: 30 let Čs. uranového průmyslu. Příbram.
- VESELÝ, T. (1986): Stavba a význam jednotlivých žilných uzlů uranového ložiska Jáchymov. – Sbor. geol. Věd, ložisk. Geol. Mineral., 27, 9–109. Praha.
- (1988): Stavba a význam jednotlivých žilných uzlů uranového ložiska Horní Slavkov. – Sbor. geol. Věd, ložisk. Geol., 29, 57–109. Praha.
- ZEMAN, Z. (1996): Der tschechoslowakische-sowjetische Uranvertrag von 23. November 1945. – In: Karlsch, S.: Strahlende Vergangenheit, 60–76. Scriptas Mercatorae Verlag, St. Katharinen.
- ZOUBEK, V. (1938): Zpráva o další etapě systematického geologického výzkumu Jáchymovska. – MS, P 154, Archiv ČGÚ. Praha.
- (1945): Výzkum rudních žil u Jáchymova. – MS, P 2589/1, Geofond. Praha.
- (1946a): Důl Bratrství v Jáchymově, 3. obzor. – MS, P 308, Archiv ČGÚ. Praha.
- (1946b): Jáchymov – důl Bratrství, 4. patro. – MS, P 2399/1, Archiv ČGÚ. Praha.
- (1946c): Důl Bratrství, 5. patro. – MS, P 2399/2, Archiv ČGÚ. Praha.
- sine (1946a): Jáchymov. – Cíl. Karlovy Vary.
- sine (1946b): Memorandum. Neautorizováno. – Archiv VHÚ. Praha.
- sine (1947): Dodatek k seznamu známých nalezišť uranových rud v Čechách. – SÚA Praha, V/45, inv. č. 683.
- sine (1966): Vývoj uranového průmyslu v ČSSR v letech 1945–1965. – MS, Archiv Diamo, s. p. Příbram.
- sine (1967): Protokoly k dohodě 23. listopadu 1945, podepsané mezi vládou SSSR a vládou ČSSR v letech 1945–1966. – MS, Archiv Diamo, s. p. Příbram.
- sine (1984): Československá ložiska uranu. – SNTL. Praha.
- sine (1991): Uranium. – IAEA-OECD, Vienna-Paris.